

เปิดประเด็น

Issues Raising

เฉลิมลาภ ทองอาจ

สมรรถนะของนิสิตนักศึกษาครูในศตวรรษที่ 21 Competencies of Student Teachers in the 21 Century

บทนำ

ศตวรรษหน้าเป็นศตวรรษแห่งการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ประชาชนในทุกภาคส่วนจะมีเครือข่าย ทั้งโลกจริงและโลกออนไลน์ สำหรับภาคการศึกษา ระบบสังคมออนไลน์จะเข้ามามีบทบาทสำคัญ ต่อการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้ของครู และผู้เรียนอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เป็นแต่เพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น ครูในศตวรรษใหม่ จำเป็นจะต้องพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะด้านอื่น ๆ อีกหลายด้าน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมแห่งการเรียนรู้ และสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลง บทความนี้มุ่งนำเสนอทักษะและสมรรถนะสำคัญที่จำเป็นสำหรับครูในศตวรรษใหม่ ที่จะเป็นฐานให้ครูพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะพื้นฐานเช่นเดียวกับตนได้

แนวคิดที่ว่า “จะสอนให้ผู้เรียนมีหรือเป็นสิ่งใด ครูจะต้องมีหรือเป็นในสิ่งนั้นเสียก่อน” เป็นแนวคิดพื้นฐานที่ดำรงอยู่ไม่เสื่อมคลาย น่าสนใจที่ว่า กระแสที่กำลังเกิดขึ้นในระบบการศึกษาปัจจุบัน คือ การมุ่งพัฒนาให้นักเรียนมีสมรรถนะสำคัญหรือจำเป็นในศตวรรษที่ 21 แต่ในขณะเดียวกัน เรากลับไม่เคยตั้งคำถามว่า แล้วครูที่จะสอนให้ผู้เรียนมีสมรรถนะเช่นว่า ควรจะเป็นผู้มีสมรรถนะหรือทักษะเช่นว่านั้นก่อนหรือไม่ ถ้าควรจะมีวิธีการหรือแนวทางอย่างไร เพื่อให้ครูหรือนิสิตนักศึกษาที่จะเป็นครูเกิดทักษะหรือสมรรถนะดังกล่าว คำถามเหล่านี้คือประเด็นที่จะได้อภิปรายต่อไป

ทักษะและสมรรถนะของนิสิตนักศึกษาครูในศตวรรษที่ 21

ศาสตราจารย์วุฒิคุณ ดร. Jyrki Loima (Adjunct Professor Dr.Jyrki Loima) อาจารย์ใหญ่ Viikki Teacher Training School โรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัยเฮลซิงกิ ประเทศฟินแลนด์ได้เดินทางมาจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการเป็นพี่เลี้ยง (mentoring) นิสิตนักศึกษาครู ให้แก่คณาจารย์คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่างวันที่ 26-30 สิงหาคม 2556 การประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ เป็นการประชุมสามประสาน เนื่องจากผู้เข้าอบรมคือคณาจารย์จากหน่วยงานหลักของคณะ 3 ส่วน ได้แก่ คณาจารย์จากภาควิชา คณาจารย์จากโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม และคณาจารย์จากโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม การประชุมในครั้งนั้น ผู้เขียนและคณาจารย์ของคณะครุศาสตร์และโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยหลายท่านได้เข้ากลุ่มอภิปราย เพื่อนำเสนอร่างสมรรถนะสำคัญสำหรับนิสิตนักศึกษาครูที่จะออกไปปฏิบัติงานครูในสถานศึกษา ซึ่งสามารถประมวลสมรรถนะที่สำคัญมาได้หลายสมรรถนะดังนี้

1. เจตคติที่ดีและความศรัทธาต่อวิชาชีพครู (positive attitude and faith in teacher professional) ภาระงานของครู มิได้มีแต่การจัดการเรียนการสอนเท่านั้น แต่ยังมีภาระงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก การที่นิสิตส่วนหนึ่งออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพโดยที่ไม่มีได้ทราบ หรือมีประสบการณ์เกี่ยวกับงานครูในด้านอื่น ๆ มาก่อน อาจทำให้นิสิตนักศึกษาเกิดภาวะตกใจอย่างรุนแรง (shock) และอาจเห็นว่างานครูเป็นงานที่หนัก ส่งผลให้ไม่ประสงค์ที่จะประกอบวิชาชีพนี้ในอนาคตได้ ดังนั้น จึงต้องมีแนวทางให้นิสิตนักศึกษาเข้าไปสัมผัสงานครู ในส่วนอื่น ๆ นอกเหนือจากการสอน ตั้งแต่ระยะเนิ่นๆ ของการเรียนด้วย เพื่อให้เห็นภาพรวมการทำงานทุกด้าน สำหรับเป็นข้อมูลในการตัดสินใจหรือวางแผนเกี่ยวกับอนาคตของตนเอง นอกจากนี้ ยังจะต้องแสวงหาแนวทางเพื่อสร้างศรัทธาต่อวิชาชีพครูให้เป็นสิ่งที่นิสิตนักศึกษามุ่งมาดปรารถนา และเห็นว่า อาชีพที่ตนเองกำลังจะก้าวเข้าไปนั้น เป็นสิ่งที่มีคุณค่ายิ่ง

2. คุณธรรม จริยธรรม จรรยา มารยาท (morality and integrity) สังคมไทยให้ความสำคัญกับการเป็นแบบอย่าง (role model) ของครู ครูยังคงต้องเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติตนตามหลักคุณธรรม และมีจริยธรรมพื้นฐานในการปฏิบัติตน รวมถึงเป็นผู้มีมารยาทดี ประพฤติตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมตามกาลเทศะ แนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านนี้ ผู้เป็นพี่เลี้ยงจำเป็นจะต้องนำตัวอย่างเหตุการณ์ที่ท้าทายให้เกิดความครุ่นคิดเกี่ยวกับประเด็นเรื่องศีลธรรมต่าง ๆ ทั้งที่ปรากฏทั่วไปและที่ปรากฏในบริบทของการศึกษา มาให้นิสิตนักศึกษาศึกษาและวิพากษ์ เพื่อให้เกิดความตระหนักว่า งานครูเกี่ยวข้องกับประเด็นด้านคุณธรรมและจริยธรรมอยู่ตลอดเวลา

3. ความสามารถในการสื่อสารและการแสดงออก (communication/ expression skills) คำว่าสื่อสาร มิได้หมายถึงการสื่อสารด้วยวิธีพูดหรือเขียนเท่านั้น แต่หมายรวมถึงการสื่อความในทุกรูปแบบ และสื่อความในหลายวัตถุประสงค์ด้วยกัน การสื่อสารเน้นไปที่การสื่อสารเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ สื่อสารอย่างเปิดใจ (open-minded) สื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยน (sharing) สื่อสารเพื่อสร้างความไว้วางใจ (trust) สื่อสารเพื่อแก้ปัญหา ฯลฯ ครูบางคนแม้จะมีรู้ในเชิงเนื้อหา แต่ขาดทักษะการสื่อสาร ก็ไม่อาจจะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้ดีที่ควร นอกจากนี้ ครูควรจะมีความสามารถในการแสดงออก ซึ่งความคิด อารมณ์และความรู้สึกอย่างสร้างสรรค์ การแสดงออกนี้สามารถกระทำได้ในหลายรูปแบบ เช่น การเขียน การเล่า การสนทนา การวาดภาพ การทำแผนผัง การแต่งเพลง การแต่งคำประพันธ์ การแต่งเรื่องราว รวมถึงการใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ เพื่อสื่อความหมาย บางประการ ซึ่งในที่นี้เป็นเทคนิคที่เรียกว่า การสอนด้วยการใช้เรื่องเล่า (narrative teaching) อันเป็นการกระตุ้นความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน นอกจากนี้ ผู้เรียนยังจะต้องสามารถสื่อสารด้วยภาษาที่นอกเหนือไปจากภาษาแม่ จึงจะช่วยให้ครูเกิดความเข้าใจสภาพต่าง ๆ รวมถึงประเด็นด้านการเรียนการสอนของระดับสากลมากยิ่งขึ้น

4. ความสามารถในการปรับตัวและการมีความยืดหยุ่น (adaptation skills and flexible) กรอบหรือวินัยนำมาซึ่งความรู้สึกอึดอัด ก่อให้เกิดความไม่สบายกาย และไม่สบายใจ การพัฒนาครูจึงไม่ควรทำภายใต้กรอบเช่นนั้น พี่เลี้ยงจะต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับลักษณะของนิสิตนักศึกษา และจัดการเรียนการสอนรวมถึงการนิเทศการสอนด้วยความยืดหยุ่น ตามสภาพปัจจัยต่าง ๆ เท่าที่มี รวมถึงการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่อาจจะมีอยู่อย่างจำกัดอย่างคุ้มค่าโดยพิจารณาจากพื้นฐานความแตกต่าง ทั้งในเรื่องความต้องการความสามารถ ความพร้อมที่นิสิตนักศึกษามี การปรับตัวและการยืดหยุ่นนั้น สามารถใช้หลักการง่าย ๆ ว่า “ใจเขาใจเรา” ซึ่งจะช่วยให้พี่เลี้ยง เข้าใจและเห็นอกเห็นใจ ตลอดจนพยายามยืดหยุ่นทุกวิถีทาง เพื่อช่วยให้นิสิตนักศึกษาคูสามารถปฏิบัติงานครูต่อไปได้ตามศักยภาพ

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT skills) การสร้าง “ชั้นเรียนนอกชั้นเรียน” หรือชั้นเรียนเสมือนที่ผู้เรียนสามารถสนทนากับผู้สอน ศึกษาหาความรู้ นำเสนอความคิดเห็นของตนในรูปแบบต่าง ๆ หรือใช้โปรแกรมนำเสนอสำเร็จรูป และสะท้อนผลการเรียนของตนเองและผู้อื่นได้ เป็นสมรรถนะหลักที่ครูในศตวรรษที่ 21 ควรมี ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศ มีหลายรูปแบบ ทั้งสื่อที่ใช้ทั้งในการศึกษาค้นคว้า เช่น search engine ต่าง ๆ เว็บไซต์ หรือ E-learning ขององค์กรทางการศึกษา โปรแกรม แอปพลิเคชัน สำหรับนำเสนอหรือแสดงออกซึ่งความคิดและความหมาย เช่น instagram, Flickr รวมถึงสื่อและแอปพลิเคชัน ที่เน้นการสร้างปฏิสัมพันธ์ เช่น line, facebook, wikispace, blog ฯลฯ

ซึ่งจะช่วยให้อาจารย์ (teacher educator) และนิสิตนักศึกษาครู (teacher student) มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน และสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหา (content) ในลักษณะ 3 ฝ่าย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. ความสามารถในการจัดการแบบบูรณาการ (integrated management skills) ด้วยสภาพของงานครูที่ต้องเกี่ยวข้องกับศาสตร์และทักษะหลายประเภท ทั้งศาสตร์ด้านจิตวิทยา ทฤษฎีการเรียนรู้ ทฤษฎีหลักสูตร การสอน การวัดและประเมินผล ฯลฯ และทักษะการสังเกตผู้เรียน การจัดการชั้นเรียน การสื่อสารและการโน้มน้าว การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ฯลฯ เหล่านี้เมื่อมารวมอยู่ภายในครูเพียงคนเดียว จึงจำเป็นที่ต้องเป็น ผู้ที่เชื่อมโยงและบูรณาการศาสตร์และทักษะเหล่านี้ เพื่อนำไปใช้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ในการจัดการกับระบบของการจัดการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นระบบของการบริหาร ระบบการควบคุมและติดตาม ระบบของการสนับสนุนให้เกิดการสร้างนวัตกรรม ก็จะต้องดำเนินการในลักษณะของการบูรณาการด้วย เพื่อไม่เกิดการดำเนินงานที่ซ้ำซ้อน และสามารถที่จะพัฒนางานให้หลากหลายภายใต้พื้นฐานที่มีร่วมกัน

7. ความสามารถในการทำงานเป็นทีม (teamwork skills) การทำงานเป็นทีม มิได้หมายถึงการเข้ากลุ่มเพื่อทำงานใดงานหนึ่งเท่านั้น แต่ยังหมายถึงการที่กลุ่มมีความตระหนักหรือมีจิตวิญญาณร่วม ที่จะพัฒนาสิ่งที่กลุ่มทำอยู่ให้ดียิ่งขึ้น ในฐานะที่สมาชิกทุกคนรู้สึกว่าสิ่งที่กลุ่มทำอยู่นั้นคือหน้าที่หรือความรับผิดชอบที่ทุกคนร่วมตระหนักรับรู้ หลักการสำคัญที่จะพัฒนาวิชาครูให้สามารถทำงานเป็นทีมได้ คือ การพัฒนาเรื่องการยอมรับและเคารพ (respect) ในเพื่อนร่วมกัน รู้จักที่จะเปิดใจ (open minded) ไม่อายที่จะร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (sharing) ปรับเปลี่ยนทัศนคติ และพยายามที่จะสังเคราะห์ (synthesis) แนวทางใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงานครูและงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แนวทางที่จะทำให้นิสิตนักศึกษาครู สามารถทำงานเป็นทีมได้มากยิ่งขึ้น คือ ส่งเสริมให้การทำกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งด้านการกำหนดเป้าหมายของการสอน กิจกรรมการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผล มีผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะเป็นทีม

8. ความสามารถในการเป็นกัลยาณมิตรของนักเรียน (Kalayanamitra skills) แนวคิดการเป็นที่เลียงแบบกัลยาณมิตร เป็นแนวคิดของทางตะวันออก ซึ่งเน้นการปรับเปลี่ยนบทบาทของพี่เลี้ยงจากเดิมที่เป็นครูหรืออาจารย์นิเทศก์ ให้กลายมาเป็น “เพื่อนที่ดี” ของนิสิตนักศึกษาครู พี่เลี้ยงจะต้องสามารถปฏิบัติตนให้เป็นที่รัก คือ เห็นแล้วประสงค์ที่จะเข้าไปปรึกษาไต่ถามเรื่องการเรียน การสอน มีความน่าเคารพ ปฏิบัติตนได้สมฐานะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีภูมิปัญญาอันแท้จริง รู้จักการพูด รู้จักการให้เหตุผลในการแสดงความคิดเห็นคำแนะนำปรึกษา มีความอดทน รู้จักรับฟัง และสามารถอธิบายสิ่งที่ยุ่งยากซับซ้อนให้เข้าใจได้ง่าย สำหรับแนวทางฝากตะวันออกที่สอดคล้องสำหรับการทำตนให้เป็นมิตรหรือเพื่อนที่ดี

ก็คือ เทคนิคสนทนา (dialogue) ที่เลี้ยงสามารถนำเทคนิคนี้มาช่วยสร้างบรรยากาศแห่งการเปิดใจรับฟัง เมื่อต่างฝ่ายต่างเห็นอกเห็นใจกัน ต่างฝ่ายต่างก็จะเติมพลังใจให้แก่กัน และที่สุดแล้ว มิตรภาพอันมั่นคงระหว่างพี่เลี้ยงและนิสิตนักศึกษาครูก็จะเกิดขึ้นได้

9. ความสามารถในการทำวิจัย (research skills) งานครูเป็นงานของการพัฒนาคนและพัฒนางาน ซึ่งทั้งคนและงานต่างก็เกิดปัญหาต่าง ๆ เป็นระยะ การแก้ปัญหาในขณะปฏิบัติงาน ในลักษณะของการลองผิดลองถูก โดยใช้วิธีที่คิดขึ้นทันทีและอาจจะแสวงหาวิธีใหม่เมื่อวิธีเดิมไม่ประสบผล ทดลองไปเรื่อย ๆ เช่นนี้ เรียกว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (action research) นิสิตนักศึกษาครู จะต้องมีความสามารถในการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ หรือวิจัยเพื่อแก้ปัญหาของการเรียนการสอน เพื่อทำความเข้าใจสภาพปัญหาต่าง ๆ หรือเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้แก้ปัญหาอย่างไร อย่างหนึ่งของการเรียนการสอน การวิจัยนี้ ครูสามารถทำได้ด้วยตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยหลักวิชาที่ซับซ้อนแต่อย่างใด ดังนั้น แนวทางการพัฒนาให้นิสิตนักศึกษาครูมีทักษะการทำวิจัย ในชั้นเรียน ก็ควรเริ่มจากการให้สังเกตชั้นเรียน สังเกตผู้เรียนและปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ด้วยการใช้อุปกรณ์พื้นฐาน เช่น แบบสังเกตแบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกข้อมูล ซึ่งการทดลองใช้วิธีต่าง ๆ หรือวิจัยวนรอบไปเรื่อย ๆ จะก่อให้เกิดแนวทางการปฏิบัติที่ดีที่สุด (best practice) สำหรับแต่ละปัญหาที่เกิดขึ้น

10. ความสามารถในการนำความรู้มาใช้ในการปฏิบัติวิชาชีพ (application skills) สภาพปัญหาประการหนึ่งที่พบหลังจากที่นิสิตนักศึกษาครูสำเร็จการศึกษาแล้วไปประกอบอาชีพ คือ นิสิตนักศึกษาครูไม่สามารถนำความรู้ แนวคิด หลักการและทฤษฎีต่าง ๆ ที่ได้เรียนไประหว่างฝึกหัดครูมาใช้ในการจัดการเรียนสอน หรือการปฏิบัติงานในชั้นเรียนจริง นิสิตนักศึกษาครูจึงขาดทักษะ การนำความรู้ไปใช้ ปัญหานี้ถือเป็นปัญหาที่สำคัญ เพราะจะทำให้ นิสิตนักศึกษาไม่สามารถสร้างสมดุลระหว่างเนื้อหา (content) กับการเรียนการสอนได้ (pedagogy) ได้ ผลที่ตามมาคือ นิสิตนักศึกษาครูก็จะสอนโดยมุ่งเน้นแต่เนื้อหา มีได้คำนึงกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน กลายเป็นการสอน “หนังสือ” แต่ไม่ได้สอนให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการเรียน (learn how to learn) จากปัญหาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องพัฒนาทักษะการนำความรู้ไปใช้ ซึ่งสามารถกระทำได้ด้วยการจัดการเรียนการสอนนิสิตนักศึกษาครูที่เชื่อมโยงกับบริบทของชั้นเรียน กล่าวคือ นิสิตนักศึกษาครูไม่ควรจะเรียนแต่เฉพาะภาคทฤษฎีในคณะหรือมหาวิทยาลัยเท่านั้น แต่รายวิชาต่าง ๆ ที่สอนในคณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ ควรจะปรับปรุง โดยเพิ่มสัดส่วนของการฝึกปฏิบัติในสถาบันการศึกษาจริง ๆ (workplace education) อันจะก่อให้เกิดความเชื่อมโยง และเกิดความเข้าใจว่า หลักวิชาเมื่อนำมาใช้ในชั้นเรียน จะต้องปรับเปลี่ยนหรือยืดหยุ่นอย่างไรบ้าง ทักษะหรือสมรรถนะข้อนี้ จำเป็นจะต้องอาศัยผู้จัด คือ คณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ จะต้องดำเนินการปรับเปลี่ยนแนวทางที่ใช้อยู่เดิมโดยเร่งด่วน

บทสรุป

จากที่กล่าวมาข้างต้น นำมาสู่คำถามที่สำคัญ ว่าการพัฒนาครูให้มีความสามารถต่าง ๆ ดังที่กล่าวมานั้น หากจะต้องดำเนินการให้ครบถ้วน พี่เลี้ยง (mentoring) จะต้องทำอะไร (what) และทำอะไรบ้าง (how) คณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ควรทำอะไร และฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมีใครบ้าง ในส่วนนี้ ผู้เขียนขอแนะนำแนวคิดสามประสาน (three coordination) อันเนื่องมาจากการที่ Loima เสนอว่า แนวคิดของการเป็นพี่เลี้ยง คือ การพัฒนานิสิตนักศึกษาครู ให้สามารถสร้างสมดุลในสามส่วน ได้แก่ ครู เนื้อหา และผู้เรียน ซึ่งต่างฝ่ายต่างก็มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน แนวคิดสามประสานดังกล่าวอาจเรียกว่า “สามประสานการนิเทศ” หลักการสำคัญของการนิเทศโดยพี่เลี้ยง คือ การให้ 3 ฝ่าย ประกอบด้วย นิสิตนักศึกษา พี่เลี้ยง 1 (อาจารย์มหาวิทยาลัย) และพี่เลี้ยง 2 (ครูประจำการ) มีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการนิเทศ รูปแบบของการนิเทศ และอาจารย์พี่เลี้ยง (mentor) ควรเสริมสร้างให้ทั้ง 3 ฝ่ายมีปฏิสัมพันธ์กัน ผ่านการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารสังคมออนไลน์รูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ระหว่างการปฏิบัติงาน หรือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ทั้งสามฝ่ายสามารถสื่อสารและมีปฏิสัมพันธ์เรื่องของการเรียนการสอน ได้ตลอดเวลา ลักษณะของการสื่อสารควรเน้นไปที่การเปิดใจและการรับฟังการนิสิตนักศึกษาครูเล่าเรื่องหรือแสดงออกซึ่งความรู้ ความคิด ความรู้สึกและประสบการณ์เกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ตนเองประสบพบในชั้นเรียน สามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์และสะท้อนผลการปฏิบัติงาน อันจะนำไปสู่ปัญหาของการวิจัยในชั้นเรียน หรือการทำงานเป็นทีมร่วมกับเพื่อนนิสิตนักศึกษาครู เพื่อประสานความร่วมมือในการแก้ปัญหา ในขณะที่เดียวกัน เมื่อนิสิตปฏิบัติงานสอน นิสิตก็สามารถที่จะใช้หลักสามประสานนี้กับผู้เรียนของตนเอง โดยนิตินิเทศในฐานะครู ผู้เรียนและอาจารย์ พี่เลี้ยงในโรงเรียน สื่อสารและสร้างปฏิสัมพันธ์กันในเรื่องของการจัดการเรียนการสอน ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและเน้นการทำงานเป็นทีม นี่จึงจะเรียกได้ว่า เกิด “ก้าวแรก” อันเป็น “ก้าวเริ่ม” สู่เส้นทางแห่งพัฒนาวิชาชีพครูไปสู่ศตวรรษที่ 21 อย่างแท้จริง

ผู้เขียน

อาจารย์ ดร.เฉลิมลาภ ทองอาจ อาจารย์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร 10330

อีเมล: chalermlahp@hotmail.co.th